УДК 336.225.68

Калінеску Т.В., Ширяєва А.Ю.

ПРИЧИНИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ

Розглянуто сутність процесу ухилення від сплати податків. Досліджено причини порушення податкового законодавства. Виявлено існуючі проблеми щодо процесу оподаткування в Україні та запропоновано шляхи подолання цих проблем на базі податкової інспекції. Запропоновані автором теоретичні підходи до боротьби з ухиленням від сплати податків дозволять поліпшити процес взаємодії платників податків із податківцями і завдяки цьому зменшити випадки ненавмисного порушення податкового законодавства та ухилення від оподаткування.

Ключові слова: *ухилення від сплати податків, податковий контроль, податкові правопорушення, податкова свідомість, культура платників податків.*

Постановка проблеми. Як свідчить практика справляння встановлених законодавством України платежів, конституційний обов'язок повної і своєчасної сплати податків і зборів виконується не завжди і не усіма суб'єктами оподаткування. Адже, в підсумку, вони отримують кошти для ведення бізнесу і неформального вирішення нагальних виробничих і соціальних проблем у специфічних для України умовах нерозвиненості демократичних інститутів і розквіту корупції. Разом з тим це приводить до розвитку ряду негативних тенденцій в економіці і соціальній сфері: порушення правил чесної конкуренції, росту корупції, недостатнього фінансування суспільного сектору господарства, відтоку капіталів за кордон тощо. Тому протидія виникненню такого явища як несплата податкових платежів є основою проблематики даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість дослідників підкреслюють те, що ухилення від сплати податків є одним з найактуальніших питань в контексті запобігання виникненню економічних правопорушень та використання резервів зростання фінансових ресурсів держави. До таких науковців, які займаються податковими правопорушеннями, належать: З. Варналій [1], В. Вишневський, А. Вєткін [2], , В. Засанський [4], В. Попович [9] та інші. Усі науковці відзначають важливість та необхідність мінімізації наслідків податкових правопорушень, визначають методи боротьби із таким явищем, як ухилення від оподаткування. Проте, враховуючи існування значного сектору тіньової економіки в Україні (за різними оцінками від 20 до 50 % ВВП), вважаємо, що дослідження проблематики ухилення від оподаткування і надалі залишається актуальним.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз сучасного стану протидії ухиленню від оподаткування в системі податкового адміністрування та обгрунтування пропозицій щодо її посилення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Статистика, яку наводить Державна податкова служба України, свідчить, що 90% підприємств України порушують податкове законодавство [6, с. 39]. Велика частка цих порушень припадає на ухилення від оподаткування і пов'язана з недосконалістю податкового законодавства, низькою кваліфікацією учасників податкових відносин, складністю податкових законів та постійними змінами в них.

Цій проблемі приділяли увагу багато українських та закордонних учених, економістів та юристів-теоретиків. Українські науковці В. П. Вишневський та А. С. Вєткін дають таке визначення: «Ухилення від сплати податків – противоправні дії щодо зменшення податкових зобов'язань, які тягнуть за собою, в разі виявлення, відповідальність за порушення податкового законодавства» [2, с. 10] та «Ухилення від оподаткування – це, безумовно, незаконні способи відходу від сплати податків незалежно від того, умисно чи неумисно були вчинені ці дії».

Слід зазначити, що фізичні і юридичні особи сприймають податки як частину прибутку, що вилучається, у той самий час коли його можна було б обміняти на певні індивідуальні блага або на розвиток бізнесу. Перш за все саме така позиція платників податків обумовлює їх бажання несплачувати податки. На жаль, у нашому суспільстві поширена думка, що людина, яка ухиляється від сплати податків, не є злочинцем, а навпаки, талановитим підприємцем. На нашу думку, треба також зазначити, що бажання збагатитися не є єдиною причиною ухилення від сплати податків.

Науковці та спеціалісти з питань безпеки та правоохорони виділяють такі причини [11, с.53]: погіршення фінансового становища бізнесу та населення; складність у розрахунках податкових сум; особливості податкової системи та податкової політики, що проводиться в країні; нераціональна структура оподаткування (висока частка непрямих податків); недосконалість юридичної техніки податкового законодавства – складність податкової системи, що обумовлює зниження ефективності податкового контролю та створює можливість уникнути сплати податків; брак досвіду боротьби с податковими правопорушеннями законодавства; недостатня захищеність працівників органів контролю при виконанні ними службових обов'язків; недостатній розвиток міжнародної співпраці в справах боротьби з податковою злочинністю та ін.

Але особливу увагу необхідно приділити морально-психологічним причинам, серед яких можна виділити наступні [11, с. 54]:

– негативне ставлення до чинної податкової системи: жорстка податкова система багато в чому не стимулює працю виробника, а навпаки, підштовхує його до утаювання прибутків та несплати податків. Платник податків не поважає систему, яка не поважає його як платника, не враховує його можливості за сплати податків. Також низька віддача з боку держави у формі суспільних благ;

– низький рівень правової свідомості та культури населення;

– корислива мотивація та могутній власницький інстинкт, який особливо інтенсивно виявляється на рівні особистості;

– відсутність моральної відповідальності за ухилення від оподаткування;

– несприймання платниками податків законодавства у сфері оподаткування.

Розглядаючи питання податкової свідомості [1, с.57], слід зауважити, що її відсутність у вітчизняних платників податків зумовлена насамперед радянським досвідом справляння податків. Загальновідомо, що в соціалістичній системі господарювання процес адміністрування податків був надзвичайно простим і не потребував турботи з боку держави щодо формування та підвищення рівня свідомості платників податків у цій сфері. Завдяки такому підходу з боку держави до формування податкової свідомості, платники податків на цьому етапі розвитку податкових правовідносин не мають історичного досвіду суспільної свідомості, відповідних податкових традицій, а їх податковий менталітет характеризується схильністю лише до примусової сплати податків.

Можна також зауважити, що методи роботи контролюючих органів у сфері оподаткування загалом та податкових органів зокрема, характеризуються певною однобокістю, яка розрахована лише на примусове адміністрування податкових платежів. Щодо методів, спрямованих на прищеплення та розвиток у платників податків податкової свідомості, орієнтованої на добровільне обчислення та сплату податків до бюджетів усіх рівнів, то їм, на жаль, не приділяється належної уваги в роботі контролюючих органів у сфері оподаткування.

Так, працівники ДПА в Луганській області підбили підсумки соціологічного опитування громадян. Податківців цікавило, наскільки налагоджені між ними та платниками податків партнерські стосунки, як оцінюють рівень розгляду звернень громадян самі громадяни. Під час проведення семінарів, лекцій для платників податків, засідань “круглого столу” за участю підприємців, взяття на облік суб'єктів підприємницької діяльності податківці пропонували громадянам заповнити анкету й оцінити їх роботу. Загалом опитано 1520 респондентів – переважно громадян віком від 35 до 50 років (43 %) різного соціального статусу: підприємці (47 %), службовці (23 %), робітники (9 %) та студенти вищих навчальних закладів (8 %) [8].

Щодо зусиль, спрямованих на налагодження партнерських стосунків з платниками податків, поліпшення їх обслуговування, що сприяє зростанню податкових надходжень, то робота податківців отримала цілком позитивну оцінку. Так, близько 65 % опитаних поставили оцінку “добре”, 16 % – “дуже добре”, задовільною роботу назвали 20 % респондентів [8].

Заслуговують на увагу, запитання щодо рівня послуг з роз’яснення податкового законодавства. 66 % громадян вважають, що такі послуги надаються завжди своєчасно та на високому професійному рівні, 15 % платників податків вони задовольняють і лише 0,1 % платників зовсім не задоволені таким обслуговуванням. Завдяки належній масово-роз’яснювальній роботі у 59% опитаних не виникає жодних проблем при заповненні та поданні податкової звітності, у 26% респондентів іноді виникають окремі питання і лише у 1% опитаних проблеми виникають постійно. Рівень розгляду звернень громадян є своєрідним індикатором взаємин між працівниками фіскальних органів та громадянами, тому податківців цікавила думка респондентів з цього питання. 72 % опитаних вважають, що органи ДПС своєчасно і якісно розглядають їх звернення, 3 % оцінюють рівень розгляду звернень як задовільний і лише незначна кількість громадян (0,4 %) вважає, що відповіді на запитання носять формальний характер і не вирішують питання по суті звернення [8].

Серед факторів, які негативно впливають на авторитет податкової служби, респонденти називають нестабільність податкового законодавства (32 %), часті його зміни (13 %), важку і заплутану податкову звітність (6 %). Опитування показало, що нашим співгромадянам імпонують стратегічні засади діяльності податкових органів – їх прозорість, наближеність до інтересів і потреб людей, зміцнення і гармонізація стосунків з платниками податків [8].

Таким чином, опитування серед населення дає змогу досить точно визначати не лише проблемні питання в податковому законодавстві, що спричиняють незадоволення і нарікання платників податків, а й виявляти недоліки в роботі податкової служби. Узагальнені результати таких опитувань допомагають приймати зважені управлінські рішення, усувати недоліки податкового законодавства. Опитування можна здійснювати шляхом анкетування під час взяття на облік суб’єктів підприємницької діяльності, проведення семінарів, лекцій для платників податків, круглого столу за участю підприємців, зустрічей з трудовими колективами підприємств, організацій, установ, відвідування громадянами податкових органів.

Треба додати, що однією з причин, яка сприяє виникненню конфліктів між платниками податків та контролюючими органами у сфері оподаткування, є також мотивація роботи останніх, яку можна сформулювати у вигляді тези "взяти максимальні гроші сьогодні за будь-яку ціну", а ефективність їх роботи визначається кількістю та обсягами штрафів [1, с.58].

Така мотивація роботи контролюючих органів у сфері оподаткування і відповідне оцінювання рівня ефективності їх роботи (кількість штрафних санкцій за результатами здійснених перевірок), а також процедури та правила їх діяльності не відповідають сучасному стану, а тим більше перспективам економічного розвитку,

оскільки не тільки не сприяють налагодженню партнерських взаємин з платниками податків, а, навпаки, породжують і стимулюють численні конфлікти.

Дбайливе та позитивне ставлення до платників податків з одночасним економічним заохоченням їх до сумлінної сплати податків хоча і звучить як фантастика, але має стати результатом здійснення адміністративної та податкової реформ.

Тобто основним завданням податкової служби є – забезпечення надходжень до бюджету, підвищення якості наданих платникам послуг, зміцнення довіри та взаєморозуміння між працівниками ДПА та платниками податків. Для виконання цих завдань та сприяння добровільній сплаті податків платниками, на мою думку, податковим органам необхідно використовувати наступні механізми співпраці [7, с. 275].

По-перше, необхідно створити сприятливі умови для виконання платниками своїх зобов'язань, передбачених податковим законодавством. Для сприяння повному та своєчасному виконанню платниками своїх зобов'язань, працівники податкових органів повинні забезпечити такі умови:

а) організувати співпрацю з платниками податків, таким чином, щоб вони мали можливість своєчасно і добровільно заповнювати і подавали податкові декларації, шляхом [7, с. 275]:

- своєчасного попередження платників про настання строку подачі декларацій;
- надання кваліфікованої допомоги при складанні звітності;
- забезпечення зручних умов з подачі звітності (відсутність черг, належна культура обслуговування, перевірка даних декларації після її подання, тощо);

б) покращення адміністрування та спрощення процедур подачі декларацій шляхом збільшення ступеня комп'ютеризації та автоматизації процесів складання та подачі декларацій платниками до податкових органів.

в) забезпечення конфіденційності проведених платником операцій, включаючи, дані податкової декларації. Платники мають бути впевнені, що інформація щодо їх господарської діяльності не буде розголошена податківцями і буде використана виключно для цілей, передбачених податковим законодавством. За використання конфіденційної інформації про платників не за призначенням, до податківців застосовуються міри покарання. До конфіденційної інформації відносяться:

- дані комерційних банків про фінансову діяльність платника податків;
- комерційна таємниця;
- особиста інформація платника.

А по-друге, необхідним є проведення роботи з надання консультацій і роз'яснень платникам податків. Платники мають право одержати вичерпні роз'яснення, якими слід керуватися в практичній діяльності за умов, що вони не будуть переглядатися та відкликатися в період здійснення операцій з оподаткування. Метою такої діяльності є зміцнення партнерських відносин між платниками податків та податківцями, збільшення обсягів самооподаткування, зміцнення податкової дисципліни платників. До найбільш важливих з них відносяться [7, с. 276]:

- розгляд податковою службою запитів платників податків;
- проведення консультацій платників (шляхом особистих бесід, по телефону, наданням відповідей листами, наданням відповідей на найбільш цікаві для платників питання через форуми і на сайті податкової інспекції в мережі Internet та інше);
- організація навчання платників у формі проведення лекцій, семінарів, виступів, обговорень тощо;

Працівники податкових органів повинні також широко використовувати методи впливу громадської думки на несумлінних платників податків, боржників бюджету. Розміщення в засобах масової інформації, на інформаційних стендах органів податкової служби та органів місцевої влади, фінансово-банківських установах, лікувальних закладах, клубах і будинках культури інформації про підприємства - боржників бюджету та їх керівництво має більший ефект, ніж заходи примусового стягнення платежів. Ці заходи мають значний профілактичний та виховний вплив.

Висновки. Враховуючи досвід вітчизняної податкової практики, можемо зробити висновок про необхідність та напрями подальших досліджень посилення протидії навмисному ухиленню від оподаткування та тінізації економіки в системі податкового адміністрування. Для цього пропонуємо таке:

1. Постійно проводити масово-роз'яснювальну роботу із платниками податків для підвищення податкової свідомості та культури в суспільстві шляхом проведення семінарів, лекцій, виступів, обговорень тощо.

2. Проведення анкетувань. Цей крок потрібен для того, щоб кожен з відвідувачів податкових органів міг оперативно висловити свою думку щодо роботи відомства. Анкетування якості надання послуг в податкових сервісних центрах покликане удосконалити безпосередню роботу Центрів обслуговування платників податків (ЦОПП) та головне – підвищити якість послуг, що надаються платникам податків.

3. Створити інформаційну базу підприємств, організацій, закладів і громадян України, які ухиляються від сплати податків, для використання такої інформації реєструючими органами в разі вирішення питання про створення такими юридичними й фізичними особами нових суб'єктів підприємницької діяльності.

4. Розміщення в засобах масової інформації, на інформаційних стендах органів податкової служби та органів місцевої влади, фінансово-банківських установах, лікувальних закладах, клубах і будинках культури інформації про підприємства - боржників бюджету.

Література

1. Варналій З. Шляхи детенізації економіки України та її особливості / З. Варналій // Банківська справа. - 2007. - №2. - С. 56 - 66.
2. Вишневський В. Відхід від сплати податків: теорія і практика / В. Вишневський, А. Вєткін. - Донецьк: Монографія ІНАН України, Інститут економіки промисловості, 2003. - 62 с.
3. Дедекаєв В. Ухилення від сплати податків в Україні: витоки проблеми та шляхи її розв'язання / В. Дедекаєв // Економічний часопис. - 2004. - №9. - С. 15 - 18.
4. Засанський В.В. Детінізація економіки в перехідних суспільствах: управлінський аспект/ Засанський В.В. – Львів: Політекс, 1998. – 309 с.
5. Калінеску Т. В. Податкові новації та стимули економічного розвитку / Т. В. Калінеску. - Луганськ: вид-во СНУ ім. Даля, 2011. - 240 с.
6. Корецька-Гармаш В.А.: Податковий контроль: проблемні аспекти та напрями вдосконалення / Корецька-Гармаш В.О. // Часопис економічних реформ. –№1. – 2011. - С. 39-42.
7. Олейнікова Л. Г. Створення умов та сприяння добровільній сплаті податків як елемент удосконалення податкової політики України / Олейнікова Л. Г. // Вісник Запорізького національного університету.– 2010.– №4. – С. 273 - 278.
8. Плани та звіти роботи ДПС у Луганській області. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lg.minrd.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/
9. Попович В. М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки: монографія / В. М. Попович // Академія державної податкової служби України. – Ірпінь. – 2007 .– 264 с.
10. Скрипник А. Функція власної корисності та мотивація ухилення від сплати податків / А. Скрипник, Г. Варваренко // Науковий вісник: Зб. наук. праць Академії ДПС України. – Ірпінь, 2002. – № 2. – С. 432–439.
11. Тищенко О. М. Ухилення від сплати податків та причини його виникнення / О. М. Тищенко, А. О. Єніна-Березовська // Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ). – 2009. – № 1. – С. 52–56.

References

1. Varnaliy Z. Shlyakhy detenizatsiyi ekonomiky Ukrayiny ta yiyi osoblyvosti / Z. Varnaliy // Bankivs'ka sprava. - 2007. - №2. - S. 56 - 66.
2. Vyshnevs'kyy V. Vidkhid vid splaty podatkiv: teoriya i praktyka / V. Vyshnevs'kyy, A. Vyetkin. - Donets'k: Monohrafiya INAN Ukrayiny, Instytut ekonomiky promyslovosti, 2003. - 62 s.
3. Dedekayev V. Ukhylennya vid splaty podatkiv v Ukrayini: vytoky problemy ta shlyakhy yiyi rozv"yazannya / V. Dedekayev // Ekonomichnyy chasopys. - 2004. - №9. - S. 15 - 18.
4. Zasans'kyy V.V. Detinizatsiya ekonomiky v perekhidnykh suspil'stvakh: upravlins'kyy aspekt/ Zasans'kyy V.V. – L'viv: Politeks, 1998. – 309 s.
5. Kalinesku T. V. Podatkovi novatsiyi ta stymuly ekonomichnoho rozvytku / T. V. Kalinesku. - Luhans'k: vyd-vo SNU im. Dalya, 2011. - 240 s.
6. Korets'ka-Harmash V.A.: Podatkovyy kontrol': problemni aspekty ta napryamy vdoskonalennya / Korets'ka-Harmash V.O. // Chasopys ekonomichnykh reform. –№1. – 2011. - S. 39-42.
7. Oleynikova L. H. Stvorennya umov ta spryyannya dobrovil'niy splati podatkiv yak element udoskonalennya podatkovoyi polityky Ukrayiny / Oleynikova L. H. // Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu.– 2010.– №4. – S. 273 - 278.
8. Plany ta zvity roboty DPS u Luhans'kiy oblasti. - [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://lg.minrd.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/
9. Popovych V. M. Ekonomiko-kryminolohichna teoriya detinizatsiyi ekonomiky: monohrafiya / V. M. Popovych // Akademiya derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby Ukrayiny. – Irpin'. – 2007 .– 264 s.
10. Skrypnyk A. Funktsiya vlasnoyi korysnosti ta motyvatsiya ukhylennya vid splaty podatkiv / A. Skrypnyk, H. Varvarenko // Naukovyy visnyk: Zb. nauk. prats' Akademiyi DPS Ukrayiny. – Irpin', 2002. – № 2. – S. 432–439.
11. Tyshchenko O. M. Ukhylennya vid splaty podatkiv ta prychyny yoho vynyknennya / O. M. Tyshchenko, A. O. Yenina-Berezovs'ka // Visnyk Universytetu bankivs'koyi spravy Natsional'noho banku Ukrayiny (m. Kyyiv). – 2009. – № 1. – S. 52–56.

Рассмотрена сущность процесса уклонения от уплаты налогов. Исследованы причины нарушения податового законодательства. Выявлены существующие проблемы относительно процесса налогообложения в Украине и предложены пути преодоления этих проблем на базе налоговой инспекции. Предложены автором теоретические подходы к борьбе с уклонением от уплаты налогов позволят улучшить процесс взаимодействия налогоплательщиков с налоговиками и благодаря этому уменьшить случаи неумышленного нарушения налогового законодательства и уклонения от налогообложения.

Ключевые слова: *уклонение от уплаты налогов, налоговый контроль, налоговые правонарушения, налоговое сознание и культура налогоплательщиков.*

Essence of process of avoiding is considered tax payment. Reasons of violation of податового legislation are investigational. Existent problems are educed in relation to the process of taxation in Ukraine and the ways of overcoming of these problems are offered on the base of tax inspection. The theoretical going is offered by an author near a fight against avoiding tax payment will allow to improve the process of co-operation of taxpayers with taxmen and due to it decrease the cases of unintentional violation of tax law and deviation from taxation.
Keywords: *avoiding payment of taxes, tax control, tax offences, tax consciousness and culture of taxpayers.*

Калінеску Т.В. - доктор економічних наук, професор кафедри «Оподаткування», СНУ ім. В. Даля.
Ширяєва А.Ю. – бакалавр, здобувач магістра кафедри «Оподаткування», СНУ ім. В. Даля.

Рецензент: І.В. Заблодська докт.економ. наук, професор

Calinescu T.V., Shiryaeva A.Y.

REASONS AND TENDENCIES OF DEVIATION FROM TAXES PAYMENT

Essence of process of avoiding is considered tax payment. Reasons of violation of податового legislation are investigational. Existent problems are educed in relation to the process of taxation in Ukraine and the ways of overcoming of these problems are offered on the base of tax inspection. The theoretical going is offered by an author near a fight against avoiding tax payment will allow to improve the process of co-operation of taxpayers with taxmen and due to it decrease the cases of unintentional violation of tax law and deviation from taxation.
Keywords: *avoiding payment of taxes, tax control, tax offences, tax consciousness and culture of taxpayers.*

Raising of problem. As practice of production of set testifies by the legislation of Ukraine of payments, the constitutional duty of complete and timely payment of taxes and collections is executed not always not all subjects of taxation. In fact, in a result, they get a money for the conduct of business informal decision of urgent production and social problems in the specific for Ukraine terms of lack of development of democratic institutes to the bloom of corruption. At the same time it results in development of row of negative economic trends and social sphere: violation of rules of honest competition, growth of corruption, insufficient financing of public a sector economy, outflow of capitals, for a border and others like that. Therefore counteraction the origin of such phenomenon as non-payment of tax payments is basis of problematiki of this article.

Analysis of the last researches and publications. Most researchers underline that avoiding payment of taxes is one of pressing questions in the context of prevention of origin of economic offences and drawing on reserves of growth of financial resources of the state. To such research workers, which are engaged in tax offences, belong: Z. Varnaliy [1], In. Vishnevskiy, A. Vetkin [2], V. Zasanskiy [4], V. Popovich [9] et al. All research workers mark importance and necessity of minimization of consequences of tax offences, the methods of fight determine against such phenomenon, as avoiding taxation. However, taking into account existence considerable the sector of shadow economy in Ukraine, consider that research of problematiki of avoiding taxation in future remains actual.

Raising of task. The purpose of the article is an analysis of the modern state of counteraction avoiding taxation in the system of tax administration and ground of suggestions in relation to its strengthening.

Exposition of basic material of research. Statistics which over is brought by Government tax service of Ukraine testify that 90% enterprises of Ukraine violate a tax legislation [6, s. 39]. A large stake of these violations is on avoiding taxation and related to imperfection of tax legislation, low qualification of participants of tax relations, complication of tax laws and permanent changes, in them.

Many Ukrainian and oversea scientists, economists and lawyers-theorists, spared attention this problem. Ukrainian research workers of V. P. Vishnevskiy and A. S. Vetkin give such determination: «Avoiding payment of taxes – protivopravni actions in relation to diminishing of tax obligations which result in, in the case of exposure, responsibility for violation of tax legislation» [2, s. 10] and «Avoiding taxation – it, sure, illegal methods of walking away from payment of taxes regardless of intentional or these actions were unintentionally perfect ».

It should be noted that physical and legal persons perceive taxes as share of profits which is withdrawn, in that time when he can it would be be exchanged on the individual blessings are certain or on development of business. Foremost exactly such position of taxpayers stipulates their desire nesplachuvati taxes. Unfortunately, there is widespread opinion in our society, that a man which avoids payment of taxes is not a criminal, and vice versa, by a talented businessman. To our opinion, it is needed also to mark that a desire to be enriched is not only reason of avoiding payment of taxes.

Research workers and specialists on questions safety and law enforcement select such reasons [11, s.53]: worsening of financial position of business and population; complication is in the calculations of tax sums; features of the tax system and tax policy which is conducted in a country; inefficient structure of taxation (high part of indirect taxes); imperfection of legal technique of tax legislation is complication of the tax system which stipulates the decline of efficiency of tax control and creates possibility to avoid payment of taxes; shortage of experience of fight of s by tax offences of legislation; insufficient protected of workers of control organs at implementation by them official duties; insufficient development of international cooperation in the matters of fight against tax criminality and other.

But the special attention must be spared morally psychological to reasons among which it is possible to select the followings [11, s. 54]:

- negative attitude toward the operating tax system: the hard tax system does not stimulate labour of producer in a great deal, and vice versa, pushes slightly him to the concealment of incomes and non-payment of taxes. A taxpayer does not respect the system which does not respect him as a payer, does not take into account him possibility for payments of taxes. Also a low return is from the side of the state in form public benefits;

– low level of legal consciousness and culture of population;

- mercenary motivation and mighty proprietary instinct which especially intensively appears at the level of personality;

– absence of moral responsibility is for avoiding taxation;

- unperception of taxes of legislation payers in the field of taxation.

Examining the question of tax consciousness [1, s.57], it is necessary to notice that its absence for domestic taxpayers is predefined above all things soviet experience of production of taxes. Generally known, that in the socialistic system of menage a process of administration of taxes was extraordinarily simple and did not need anxiety from the side of the state in relation to forming and increase of level of consciousness of taxpayers in this sphere.

Due to such approach from the side of der¬zhavi to forming of tax consciousness, taxpayers on this stage of development of tax legal relationships not have historical experience of public consciousness, proper tax traditions, but them tax mentality by kha-rakterizuet'sya propensity only to the forced payment of taxes.

It is possible also to notice that methods of work of supervisory organs in the field of taxation on the whole and tax organs in particular, characterized certain one-sidedness which is counted only on the forced administration of tax payments. In relation to methods, directed on inoculating and development for the payers of po-datkiv of tax consciousness, oriented to the voluntarily calculation and payment of taxes to the budgets of all levels, to them, unfortunately, not spared na-lezhnoy attention in-process supervisory organs in the field of taxation.

The workers of STA in the Lugansk area lined the results of the sociological questioning of citizens. Interested podatkivciv, as far as adjusted between them and by taxpayers partner relations, as citizens estimate the level of consideration of appeals of citizens . During the leadthrough of seminars, lectures, for taxpayers, meetings “round” table, with participation of businessmen, sub"ektiv of entrepreneurial activity podatkivci offered to registering the citizens to fill a questionnaire and estimate their work. 1520 respondentiv is on the whole polled – mainly citizens in age from 35 to 50 years (43 %) different social status: businessmen (47 %), office workers (23 %), workers (9 %) and students of higher educational establishments (8 %) [8].

In relation to efforts, partner relationships directed on adjusting with taxpayers, improvement of their service which is instrumental in growth of tax receipts, work of podatkivciv got a fully positive estimation. About 65 % the polled was put estimation “well”, 16 % – “very well”, satisfactory a robot named 20 % respondentiv [8].

Deserve attention of question in relation to the level of services in elucidation of tax legislation. 66 % citizens are counted, that such services are given always in good time and at high professional level, 15 % they satisfy taxpayers and only 0,1 % payers quite not content with such service. Due to the proper to mass roz’yasnyuval'niy in 59% polled there are no problems work at filling and presentation of the tax accounting, in 26% respondentiv sometimes there are separate questions and only in 1% polled problems arise up constantly. A level of consideration of appeals of citizens is the original indicator of mutual relations between the workers of fiscal organs and citizens, that is why podatkivciv was interested by opinion of respondentiv through this question. 72 % the polled is counted, that organs of DPS in good time and high-quality examine their appeal, 3 % estimate the level of consideration of appeals as satisfactory and only the negligible quantity of citizens (0,4 %) considers that answers for a question carry formal character and does not decide a question on a creature an appeal [8].

Among factors which negatively influence on authority of tax service, respondenti name instability of tax legislation (32 %), his frequent changes (13 %), heavy and tangled tax accounting (6 %). Questioning rotined that strategic principles of activity of tax organs are impressed our fellow-citizens is their transparency, closeness to interests and necessities of people, strengthening, and harmonization of relations, with taxpayers [8].

Thus, questioning among a population enables it is enough exactly to determine not only problem questions in a tax legislation, which draw dissatisfaction and complaining of taxpayers , but also find out failings in-process tax service. The generalized results of such questioning help to accept the self-weighted administrative decisions, remove the lacks of tax legislation. Questioning can be carried out by a questionnaire during registering subjects of entrepreneurial activity, leadthrough of seminars, lectures, for taxpayers, round table, with participation of businessmen, meetings with the labour collectives of enterprises, organizations, establishments, visit of tax organs citizens.

It is needed to add, that one of reasons, which is instrumental in the origin of conflicts between taxpayers and supervisory organs in the field of opodatkuvan-nya, is also motivation of work of the last, which can be formulated as a thesis to "take a maximal money today at any price", and efficiency of their work is determined an amount and volumes of fines [1, s.58].

Such motivation of work of supervisory organs in the field of taxation and proper evaluation of level of efficiency of their work (an amount of penalty approvals is as a result of realizable verifications), and also procedures, and rule their activity is not answered to the modern state, and the more so to the prospects of economic development, as not only not instrumental in adjusting of partner mutual relations with taxpayers, and, vice versa, generate and stimulate numerous conflicts.

Careful and positive attitude toward taxpayers with simultaneous economic encouragement them to conscientious payment of taxes though sounds as fantasy, but must become the result of realization of administrative and tax reforms.

That the basic task of tax service is providing of entering budget, upgrading the services confidence-building and mutual understanding given payers between the workers of DPA and taxpayers . For implementation of these tasks and assistance voluntarily payment of taxes by payers, in my opinion, it is necessary to use the next mechanisms of collaboration tax organs [7, c. 275].

At first, it is necessary to create favourable terms for implementation of the obligations, foreseen a tax legislation payers . For an assistance complete and timely implementation by the payers of the obligations, the workers of tax organs must provide such terms:

à) to organize a collaboration with the payers of taxes, thus, that they were in a position in good time and voluntarily to fill and gave tax returns, by [7, s. 275]:

- timely warning of payers of offensive of term of serve of declarations;
- a grant of skilled help is at drafting of accounting;
- providing of comfortable terms from the serve of accounting (absence of turns, proper culture of service, background of declaration check, after its presentation, and others like that);

b) improvement of administration and simplification of procedures of serve of declarations by the increase of degree of computerization and automation of processes of drafting and serve of declarations by payers to the tax organs.

c) providing of confidentiality of the operations conducted a payer, including, information of tax return. Payers must be sure that information on their economic activity will not be divulged podatkivcyami and will be used exceptionally for aims, foreseen a tax legislation.

For the use of confidential information about payers not on purpose, to the workers of tax service the measures of punishment are used. To confidential information belong:

- information commercial banks about financial activity of taxpayer;
- commercial secret;
- the personal information of payer.

And secondly, a necessity is a leadthrough of work from the grant of consultations and elucidations taxpayers. Payers have a right to get exhaustive roz"yasnennya, which it follows to follow in practical activity on conditions that they will not be looked over and answer in the period of realization of operations from taxation. The purpose of such activity is strengthening of partner relations between taxpayers and podatkivcyami, increase of volumes of self-taxation, strengthening of tax discipline of payers. To most essential from them belong [7, c. 276]:

- consideration of queries of taxpayers tax service;
- leadthrough of consultations of payers (by the personal conversations, by phone, by the grant of answers by letters, by the grant of answers for the most interesting for payers questions through forums and on the site of tax inspection in the network of Internet and another);
- organization of studies of payers in form leadthrough of lectures, seminars, appearances, discussions, and others like that;

The workers of tax organs must also widely use the methods of influence of public opinion on unconscientious taxpayers, debtors of budget. Placing in facilities of mass information, on the informative stands of organs of tax service and organs of local-authority, financially bank establishments, medical establishments, clubs and houses of culture of information, about enterprises - debtors of budget and their guidance has a greater effect, than measures of the forced penalty of payments. These measures have a considerable prophylactic and educate influence.

Conclusions. Taking into account experience of domestic tax practice, can draw conclusion about a necessity and directions of subsequent researches of strengthening of counteraction the intentional avoiding taxation and tinizacii of economy in the system of tax administration. For this purpose offer such:

1. Constantly to conduct mass roz’yasnyuval'nu work with the payers of taxes for the increase of tax consciousness and culture in society by the leadthrough of seminars, lectures, appearances, discussions, and others.
2. Leadthrough of questionnaires. This step is needed in order that each of visitors of tax organs could operatively express the opinion in relation to work of department. The questionnaire of quality of grant of services in tax service centers is called to perfect direct work of Centers of maintenance of taxpayers and main – to promote quality of services which get taxpayers.
3. To create the informative base of enterprises, organizations, establishments and citizens of Ukraine, which avoid payment of taxes, for the use of such information by recordings organs in the case of decision of question about creation of new subjects of entrepreneurial activity such legal and physical entities .
4. Placing in facilities of mass information, on the informative stands of organs of tax service and organs of local-authority, financially bank establishments, medical establishments, clubs and houses of culture of information, about enterprises - debtors of budget.

References

1. Varnaliy Z. Shlyakhy detenizatsiyi ekonomiky Ukrayiny ta yiyi osoblyvosti / Z. Varnaliy // Bankivs'ka sprava. - 2007. - №2. - S. 56 - 66.
2. Vyshnevs'kyy V. Vidkhid vid splaty podatkiv: teoriya i praktyka / V. Vyshnevs'kyy, A. Vyetkin. - Donets'k: Monohrafiya INAN Ukrayiny, Instytut ekonomiky promyslovosti, 2003. - 62 s.
3. Dedekayev V. Ukhylennya vid splaty podatkiv v Ukrayini: vytoky problemy ta shlyakhy yiyi rozv"yazannya / V. Dedekayev // Ekonomichnyy chasopys. - 2004. - №9. - S. 15 - 18.
4. Zasans'kyy V.V. Detinizatsiya ekonomiky v perekhidnykh suspil'stvakh: upravlins'kyy aspekt/ Zasans'kyy V.V. – L'viv: Politeks, 1998. – 309 s.
5. Kalinesku T. V. Podatkovi novatsiyi ta stymuly ekonomichnoho rozvytku / T. V. Kalinesku. - Luhans'k: vyd-vo SNU im. Dalya, 2011. - 240 s.

6. Korets'ka-Harmash V.A.: Podatkovyy kontrol': problemni aspekty ta napryamy vdoskonalennya / Korets'ka-Harmash V.O. // Chasopys ekonomichnykh reform. –№1. – 2011. - S. 39-42.
7. Oleynikova L. H. Stvorennya umov ta spryyannya dobrovil'niy splati podatkiv yak element udoskonalennya podatkovoyi polityky Ukrayiny / Oleynikova L. H. // Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu.– 2010.– №4. – S. 273 - 278.
8. Plany ta zvity roboty DPS u Luhans'kiy oblasti. - [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://lg.minrd.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/
9. Popovych V. M. Ekonomiko-kryminolohichna teoriya detinizatsiyi ekonomiky: monohrafiya / V. M. Popovych // Akademiya derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby Ukrayiny. – Irpin'. – 2007 .– 264 s.
10. Skrypnyk A. Funktsiya vlasnoyi korysnosti ta motyvatsiya ukhylennya vid splaty podatkiv / A. Skrypnyk, H. Varvarenko // Naukovyy visnyk: Zb. nauk. prats' Akademiyi DPS Ukrayiny. – Irpin', 2002. – № 2. – S. 432–439.
11. Tyshchenko O. M. Ukhylennya vid splaty podatkiv ta prychyny yoho vynyknennya / O. M. Tyshchenko, A. O. Yenina-Berezovs'ka // Visnyk Universytetu bankivs'koyi spravy Natsional'noho banku Ukrayiny (m. Kyyiv). – 2009. – № 1. – S. 52–56.